

DOI [https://doi.org/10.32405/2218-7650-2021-16\(45\)-39-52](https://doi.org/10.32405/2218-7650-2021-16(45)-39-52)
УДК 378.091.3-051:78

Гао Десян,

аспірант кафедри теорії та методики музичної освіти,
хорового співу і диригування

факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського

Національного педагогічного університету

імені М. П. Драгоманова.

Київ, Україна.

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-6674-3611>

437497661@gg.com

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТІВ МИСТЕЦТВ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ ДО КЕРІВНИЦТВА ВОКАЛЬНО-ХОРОВИМИ КОЛЕКТИВАМИ

Анотація. У статті розкрито особливості підготовки майбутніх учителів музики в контексті сучасних завдань мистецької освіти. Зосереджено увагу на переорієнтації змісту вокально-хорового навчання студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів на принципах наукового керівництва творчим процесом. Проаналізовано поняття «керівництво» в логіці теорії керівництва, накладеній на виконавсько-творчий зміст діяльності керівника вокально-хорового колективу. У роботі звертається увага на основні фактори, що впливають на формування готовності до керівництва студентів: здійснення системного аналізу, оволодіння прийомами продуктивної комунікації; оптимізація управлінських рішень. Представлено авторське розуміння поняття «готовність майбутніх учителів музичного мистецтва до керівництва вокально-хоровими колективами». Проведено контент-аналіз наукових праць, що дав можливість засвідчити про необхідність виявлення педагогічних умов формування досліджуваної якості. Представлено педагогічні умови формування готовності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до керівництва вокально-хоровими колективами. Педагогічні умови обґрунтовуються як професійне облаштування ситуативних аспектів вокально-хорового навчання, що забезпечують ефективне формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді завдяки системному облаштуванню навчального процесу впродовж поетапної

послідовності дій педагога, наповненої відповідним кейсом прийомів, методів і форм, цілеспрямованим на практичну роботу з хором студентів. Висвітлено основні напрями подальших досліджень заявленої наукової проблеми.

Ключові слова: вокально-хорова підготовка; майбутні вчителі музичного мистецтва; управлінська компетентність; педагогічні умови; готовність до керівництва мистецьким колективом; комунікація; рефлексія.

ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми. Обґрунтована вимогами сьогодення нагальність втілення нових моделей педагогічного процесу в національних системах освіти України та Китаю потребує переосмислення її функціональних засад з позиції керівництва навчальним процесом. Неоціненною в даному контексті є позиція І. Зязюна щодо необхідності «наукового управління» інформаційним простором педагогічних процесів, їх дослідження, осмислення, регулювання, корекції тощо [1, с. 15].

Дані настанови в повній мірі стосуються переосмислення змісту фахової підготовки студентів на факультетах мистецтв педагогічних університетів з позиції опанування студентами теоретично-практичними базисами управлінської педагогічної діяльності, освітнього менеджменту на принципах наукового управління творчим процесом. Оскільки керівництво є основоположною функцією організації та узгодження освітнього процесу, що забезпечує ефективність функціонування запрограмованих режимів творчої навчальної діяльності, цілеспрямованих на результативне досягнення навчальних цілей.

Звернення, в даному контексті, до теоретично-практичних засад керівництва відкриває можливості введення в фахову підготовку майбутніх учителів музики нових методів, прийомів і форм керівництва, спрямованих на формування майбутнього вчителя музики нового типу, наповненого сучасними стратегіями, тактиками, комплексами методичних прийомів і педагогічних впливів, цілеспрямованого на досягнення високих мистецьких результатів у майбутній професійній діяльності керівника вокально-хорових колективів.

Розгляд специфіки керівництва вокально-хоровим процесом у синтезі творчо-управлінської дії потребує більш детального дослідження сфер його облаштування з позиції керівництва продуктивною творчою діяльністю учасників вокально-хорових колективів учнівської молоді.

Оскільки, формування досвіду ефективного керівництва вокально-хоровою діяльністю дозволяє орієнтувати студентів факультетів мистецтв – майбутніх учителів музичного мистецтва не тільки на засвоєння й оперування вокально-хоровими знаннями, вміннями й навичками, а й стратегічно спрямовує до самореалізації в якості управлінця-керівника творчого процесу.

Даний шлях відкриває можливості нового осмислення поняття «готовність майбутніх учителів музичного мистецтва до керівництва вокально-хоровими колективами» у руслі концепції цілепокладання щодо виявлення студентами конкретних знань та умінь для продуктивного впорядкування навчального простору, які прицільно забезпечують достовірність прогнозування результатів вокально-хорової роботи та керівництва мистецьким процесом; сприяють здійсненню науково-системного аналізу, зверненню до власного досліду, оволодінню прийомами продуктивної комунікації; нівелювання негативних впливів; оптимізації управлінських рішень; стратегіями організації і технологіями керівництва педагогічним мистецьким процесом, спрямованим на результативне й ефективне досягнення запланованих творчих цілей.

У даному розумінні наукового завдання постає необхідність визначення комплексу дозованих і якісних педагогічних умов, від дотримання яких буде залежати результативність формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді. Розуміючи поняття педагогічні умови, як штучно «створені обставини педагогічного облаштування, від яких залежить якість та рівень цілісного продуктивного навчального процесу» можемо допустити, що позиція О. Рудницької щодо розуміння педагогічних умов як керівництва навчальним процесом через організацію або усунення конкретних умов і факторів [5, с. 94] є максимально принагідною. Оскільки, згідно А. Козир «мистецька освіта знаходиться на шляху створення ефективних інноваційних підходів до формування творчої особистості вчителя-майстра, котрі б дозволили подолати обмеження постійного фахового розвитку» [3, с. 27]. Тому, окреслена в преамбулі наукова проблема вимагає дослідження й висвітлення педагогічних умов формування готовності до майбутніх учителів музичного мистецтва до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді, чому й присвячена дана стаття.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових джерел засвідчує, що проблема готовності до керівництва навчальними процесами

знаходиться в полі зору знаних сучасних вчених. Теоретичні аспекти досліджуваного феномену висвітлені у працях В. Андрушенка, І. Беха, В. Бондара, І. Зязюна, М. Поташника, В. Сітарова, В. Сластьоніна, Т. Шамової, М. Ушакова та інших учених.

Теоретико-методологічні засади мистецької освіти, зокрема фахового становлення майбутніх учителів музичного мистецтва знайшли своє відображення у науковому доробку Н. Гуральник, Н. Гузій, О. Отич, Г. Падалки, О. Ребрової О. Рудницької, О. Щолокової та інших.

Основи теорії та методики вокально-хорового навчання на факультетах мистецтв педагогічних університетів викладено в працях А. Болгарського, П. Ковалика, А. Козир, Л. Куненко, П. Ніколаєнко та інших; теорію, історію та методику керівництва хором, а також, специфіку роботи х хоровим колективом розкрито Л. Андреевим, Б. Асаф'євим, О. Бенч, А. Єгоровим, М. Колесою, А. Лащенком та іншими; дана наукова проблема є предметом наукових пошуків дослідників з Китаю Лінь Хай, Сунь Лінян, Ху Манлі, Цао Хункай, Чжай Хуань, Чжан Яньфень та інших.

Варто зауважити, що задекларована проблема керівництва вокальними колективами є предметом багатьох наукових досліджень. Так, Цао Хункай робить спробу розгляду здатності майбутнього вчителя музики до керівництва хором співом у межах «синергії дій усіх учасників хорового музикування». При цьому Цао Хункай керівництво уособлює з синергією трьох родів: процес і результат персональних дій учителя-диригента й кожного з учнів-хористів самих по собі; процес і результат міжособистісної взаємодії учасників хорового колективу; процес і результат взаємодії вчителя-диригента й хору [6, с. 217]. Проте Цао Хункай досліджує керівництво хором як професійну здатність керівника до управління хором, як його особистісну властивість, яка може бути визначена як синергія двох родів: процес і результат його власних (персональних) дій; процес і результат спільних інтонаційних дій учнів і керуючих дій учителя [6, с. 215].

Водночас, Ху Манлі, розглядаючи особливості впровадження методики підготовки керівника вокального ансамблю в системі вищої музично-педагогічної освіти України і Китаю, доходить висновку, що провідним видом роботи вчителя музики – керівника вокального ансамблю є навчально-методична діяльність, завдяки чому стає можливим реалізація методичної системи навчання учнів співу в ансамблі на різних рівнях: сприйняття музичного твору; вокально-технічних вправ; репетиційної роботи над інтонаційними і технічними труднощами в

музичному творі; вокальної роботи над художньо-виразним виконанням музичного твору, тощо [7].

Не зменшуючи вагомості наведених наукових розвідок, можемо резюмувати, що проблема формування готовності студентів до керівництва мистецькими колективами досліджена в багатьох ракурсах, однак не зазнала розгляду з позиції переорієнтації змісту вокально-хорового навчання студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів на теоретично-практичні бази управління педагогічної діяльності, освітнього менеджменту на принципах наукового керівництва творчим процесом. Тому вважаємо за перспективний подальший розгляд наукового завдання щодо набуття майбутніми керівниками вокально-хорових колективів досвіду ефективного управління вокально-хоровою діяльністю у рамках оперування теорією і практикою педагогічного керівництва.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Метою статті визначено обґрунтування педагогічних умов формування готовності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до керівництва вокально-хоровими колективами.

Досягнення мети статті вбачається можливим завдяки досягненню поставлених **завдань**, зокрема висвітленню вимог щодо специфіки готовності студентів до здійснення керівництва мистецьким процесом, а також, розробки відповідних умов підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до діяльності керівника вокально-хорового колективу учнівської молоді.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ / THE THEORETICAL BACKGROUNDS

У контексті нашого дослідження, варто зазначити, що стратегія розвитку мистецької освіти віддзеркалена у змісті новітніх перетворень на факультетах мистецтв педагогічних університетів. Основоположною метою яких є активізація особистісного творчого потенціалу студентів завдяки створенню відповідних умов і форм мистецької підготовки студентів, актуалізації конструктивного діалогу, застосуванню інноваційно-ситуативних засобів навчання [2, с.9]. Консолідоване спрямування педагогічних зусиль уможливорює формування компетентного фахівця – майбутнього керівника вокально-хорових колективів учнівської молоді, наповненого комплексом знань,

організаційних форм і технологічних підходів, цілеспрямованого на результативне й ефективне досягнення запланованих творчих цілей до керівництва педагогічним мистецьким процесом. Звужуючи рамки розуміння специфіки діяльності керівника вокально-хорового колективу доходимо думки про те, що керівництво мистецькою, зокрема, вокально-хоровою діяльністю, в основі своїй є мистецтвом комунікації, оволодіння студентами його специфікою в процесі фахової підготовки потребує акцентованої уваги, особливих педагогічних зусиль і умов.

Необхідність створення даних педагогічних обставин вокально-хорового навчання студентів на факультетах мистецтв педагогічних університетів обумовлена відсутністю в теорії і практиці мистецької освіти стратегій щодо формування управлінської компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва, а саме: недооцінка в системі фахової підготовки цілісних науково обґрунтованих педагогічних умов формування готовності студентів до керівництва мистецькими колективами; недостатня ефективність реалізації наукового, педагогічного, творчого потенціалу суб'єктів навчання; відсутність методичного забезпечення формування готовності майбутніх учителів музики до діяльності керівника в повному спектрі управлінсько-творчої дії.

Виявлені недоліки зумовлюють необхідність виокремлення й розкриття педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва дитячими хоровими колективами. Адже, реалізація розроблених педагогічних умов формування визначеного феномену забезпечує досягнення високого рівня професійної майстерності й компетентності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів.

У процесі розробки педагогічних умов нами був проведений ґрунтовний аналіз наукових досліджень з проблеми керівництва мистецькими колективами (І. Коваленко, А. Козир, Лі Сянчжень, Ху Манлі та ін.) з метою кристалізації основних положень керівництва вокально-хоровою роботою. У результаті чого було з'ясовано, що в кейс «мистецтва керівника» вищезазначені автори вкладають суто виконавсько-вокальні вміння й навички, опосередковано торкаючись таких якостей як воля та організаторські здібності. Тому до специфічних педагогічних умов, відповідно професіограми керівника вокального ансамблю, науковцями віднесено: створення атмосфери психологічного комфорту студентів з урахуванням особливостей адаптивної готовності до нових умов навчання; стимулювання пізнавального інтересу до роботи з вокальними

ансамблями засобом використання сучасних мультимедійних технологій; застосування форм і методів навчання на основі встановлення міжсуб'єктної взаємодії з метою професіоналізації вокальної підготовки студентів як керівників вокальних ансамблів; проектування педагогічних ситуацій, що забезпечують взаємозв'язок теорії та практики вокально-хорового навчання; заохочення ініціативи студентів до проявів лідерських якостей у процесі спільної вокально-ансамблевої діяльності; створення ситуацій успіху в практичній діяльності [7, с. 204].

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH METHODS

Для реалізації поставлених у статті завдань дієвими виявилися загальнонаукові методи пізнання (аксіоматичний метод, метод формалізації, метод абстрактно-конкретного відображення тощо), методи функціонального аналізу наукової інформації (аналіз, співставлення, синтез, узагальнення), а, також, контент-аналіз, які дозволили встановити теоретичний й практичний рівні розв'язання мети статті щодо визначення педагогічних умов формування готовності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до керівництва вокально-хоровими колективами.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH RESULTS

Досягнення педагогічної мети формування готовності студентів факультетів мистецтв до керівництва вокально-хоровими колективами обумовлює потребу проектування та реалізації цілісної системи, яка вбирає основні орієнтири педагогічного впливу для оптимізації навчального процесу і наповнена комплексом продуктивних орієнтирів впливу на вокально-хорове навчання студентів із закладеними далекострокowymi і прохідними цілями навчального педагогічного процесу. Відповідно, основним завданням нашого дослідження є розробка педагогічних умов формування готовності студентів факультетів мистецтв до керівництва вокально-хоровими колективами.

Варто зауважити, що під час розробки ми опиралися на характеристики педагогічних умов, надані А. Козир, З. Курлянд, В. Стасюк. З позиції В. Стасюк педагогічними умовами є «обставини від яких залежить та за допомогою яких відбувається цілісний продуктивний педагогічний процес професійної підготовки фахівців, що опосередковується активністю особистості, групою людей» [4, с. 193]. Разом із тим, З. Курлянд вносить пояснення про психологічний аспект

даного поняття як «сукупності явищ зовнішнього та внутрішнього середовища, що ймовірно впливає на розвиток конкретного психічного явища та опосередковується активністю особистості, групою людей» [4, с.193]. Найбільш прийнятним вважаємо тлумачення даної дефініції А. Козир, яка в педагогічні умови фахової підготовки майбутніх учителів музики владіє розуміння цілеспрямованого відбору змісту, форм, методів, прийомів організації навчальної мистецької діяльності студентів для реалізації й досягнення творчих навчальних завдань [3].

Аналіз психолого-педагогічної літератури дозволив з'ясувати, що впровадження педагогічних умов у навчально-мистецький процес відбувається в тісному зв'язку з формуванням творчої індивідуальності студентів. Даний комплекс вбирає вольові, інтелектуальні, емоційні, творчі якості, що виявляється в цілеспрямованій технологічно-продуктивній діяльності майбутніх учителів музики з вокально-хоровим колективом.

Тому, опираючись на позицію провідних науковців мистецької освіти (А. Козир, О. Отич, Г. Падалка, О. Реброва та ін.) ми розуміємо педагогічні умови як професійне облаштування ситуативних аспектів вокально-хорового навчання, що забезпечують ефективне формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді завдяки системному облаштуванню навчального процесу впродовж поетапної послідовності дій педагога, наповненої відповідним кейсом прийомів, методів і форм, цілеспрямованим на практичну роботу з хором студентів.

Ефективність формування готовності студентів до керівництва вокально-хоровими колективами вбачаємо в забезпеченні наступних педагогічних умов, а саме:

- структурування змісту вокально-хорової роботи студентів в рамках системної організації керівництва начальним колективом;
- забезпечення комплексного розвитку управлінських якостей студентів на основі досвіду керівництва навчальним хором;
- удосконалення практики застосування стилів керівництва на вокально-хорових заняттях.

Для розуміння першої умови – структурування змісту вокально-хорової роботи студентів в рамках системної організації керівництва начальним колективом необхідно визначення поняття «керівництво», як «організацію систем щодо забезпечення та збереження структури, підтримки режиму діяльності, реалізації програм і цілей» [4]. Дана

специфіка осмислюється через логіку теорії керівництва, накладену на виконавсько-творчий зміст діяльності керівника вокально-хорового колективу. Визначена умова орієнтує педагогічний вплив на розгляд вокально-хорової системи як цілісного явища у комплексі цілей, стратегій розвитку, творчих ресурсів, комунікацій тощо. Тому структурування змісту вокально-хорової роботи студентів в рамках системної організації керівництва начальним колективом має вплинути на формування готовності студентів до керівництва вокально-хоровими колективами, що визначається цілісністю системи керівництва від постановки мети, через володіння ресурсами до досягнення поставленої мети.

Другою умовою є забезпечення комплексного розвитку управлінських якостей студентів на основі досвіду керівництва навчальним хором, що полягає в опануванні студентами конструктив управління дії, розгляді керівництва вокально-хоровим процесом як циклічного процесу від цілепокладання через координацію до реалізації у презентації, як мистецтво керівництва ситуативними перетвореннями, прийняття рішень, їх реалізація відповідно цілей і завдань вокально-хорового процесу. Ключовим аспектом забезпечення даної педагогічної умови є накопичення майбутніми вчителями музики досвіду керівництва вокально-хоровими навчальними колективами, тобто досвіду співробітництва, досвіду співтворчості, досвіду саморегуляції, досвіду координації, досвіду об'єктивного оцінювання перебігу і результатів колективної творчої дії.

Орієнтація третьої умови на вдосконалення практики застосування стилів керівництва на вокально-хорових заняттях орієнтує педагогів на створення такого психологічного клімату у навчанні, при якому студент може апробувати різноманітні стилі керівництва навчальним хором, завдяки створеним ситуативним параметрам творчої взаємодії, прийомам прийняття рішення, способів доведення їх до колективу, стилю керівництва, характеру впливів тощо. Ефективне вдосконалення практики застосування стилів керівництва на вокально-хорових заняттях, забезпечене створенням ситуацій успіху, дозволяє спрямовувати зміст і форми вокально-хорового навчання на свідоме застосування студентами стратегій керівництва для координації, прийняття рішень, контролю та досягнення результативності творчого навчального процесу.

Окремого наголосу в системі педагогічних умов формування готовності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів набуває врахування й активізація рефлексивної сфери майбутніх учителів

музики. Оскільки результативне керівництво процесом вокально-хорового навчання студентами неможливо без включення рефлексивних механізмів особистості як для переосмислення мистецьких характеристик звучання хорового колективу, так і узгодження комунікативних потоків у перебігу репетицій навчальних хорових колективів. Вищезазначені педагогічні умови сприяють формуванню в студентів досвіду керівництва в інтегративному просторі вокально-хорового виконавства завдяки єдності зворотного зв'язку, переключення, перебудов, управління ризиками тощо.

Отже, представлені й обґрунтовані в даній статті педагогічні умови формування готовності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до керівництва вокально-хоровими колективами забезпечують можливість подальшої послідовної розробки поетапної методики формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва дитячими хоровими колективами учнівської молоді; системне вдосконалення управлінських якостей під час інтерсуб'єктної взаємодії викладач-студент з урахуванням полярних факторів керівництва вокально-хоровим колективом; систематичне залучення майбутніх учителів музики до роботи з навчальними вокально-хоровими колективами, підтримка високого темпу і концентрації виконання завдань творчого процесу; стимулювання в студентів лідерських проявів осмисленого і поетапного керівництва; актуалізація у майбутніх учителів музики механізмів рефлексії керівництва впродовж повного циклу вокально-хорових репетицій навчальних колективів.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

У висновках доцільно зазначити, що результатом проведеного дослідження є обґрунтування педагогічних умов ефективного формування готовності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до керівництва вокально-хоровими колективами (структурування змісту вокально-хорової роботи студентів в рамках системної організації керівництва начальним колективом; забезпечення комплексного розвитку управлінських якостей студентів на основі досвіду керівництва навчальним хором; удосконалення практики застосування стилів керівництва на вокально-хорових заняттях).

Перспективи подальших досліджень. Перспективи подальших досліджень пов'язуємо з розробкою методики формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими

колективами учнівської молоді та експериментальною перевіркою ефективності обґрунтованих педагогічних умов.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] І. А. Зязюн, *Філософія педагогічної дії: монографія*. Черкаси, Україна: Вид. від. ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2008, 608 с.
- [2] В. Г. Кремень, *Філософія національної ідеї. Людина. Освіта. Соціум*. Київ, Україна: Грамота, 2007, 576 с.
- [3] А. В. Козир, *Професійна майстерність учителів музики: теорія і практика формування в системі багаторівневої освіти: монографія*. Київ, Україна: НПУ імені М. Драгоманов, 2008, 378 с.
- [4] А. В. Семенова, *Словник-довідник з професійної педагогіки*. Одеса, Україна: Пальміра, 2006, 221 с.
- [5] О. П. Рудницька, *Педагогіка: загальна та мистецька*. Київ, Україна: Богдан, 2002, 270 с.
- [6] Цао Хункай, «Музична синергія як мета вольових дій керівника шкільного хору», *Наукові записки Кіровоградського держ. пед. ун-ту ім. Володимира Винниченка. Серія: Педагогічні науки*, Вип. 1.43, с. 215–219, 2016.
- [7] Ху Манлі, «Педагогічні умови підготовки студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до керівництва вокальними ансамблями учнів», *Сучасні проблеми виконавської підготовки викладачів мистецьких дисциплін*. Херсон, Україна: ХДУ, 2016, с. 199–204.

PEDAGOGICAL CONDITIONS OF FORMATION OF READINESS OF STUDENTS OF FACULTIES OF ARTS OF PEDAGOGICAL UNIVERSITIES TO THE GUIDANCE BY VOCAL-CHORUS COLLECTIVES

Gao Desyan,

Postgraduate student of the Department of theory and methods of music education, choral singing and conducting
Anatoliy Avdievsky faculty of Arts
National Pedagogical University named after M. P. Dragomanov.
Kyiv, Ukraine.

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-6674-3611>
437497661@gg.com

Abstract. The article reveals the peculiarities of training future music teachers in the context of modern tasks of art education. Attention is focused on the reorientation of the content of vocal-choral training of

students of the faculties of arts of pedagogical universities on the principles of scientific guidance of the creative process. The concept of «leadership» in the logic of the theory of leadership imposed on the executive-creative content of the head of the vocal-choral collective is analyzed. In this paper attention is drawn to the main factors that influence the formation of readiness for students leadership: implementation of system analysis, mastering techniques of productive communication; optimization of managerial decisions. The author's understanding of the concept of «readiness of future teachers of musical art to the leadership of vocal-choral collectives is presented». A content analysis of scientific works was conducted, which gave an opportunity to testify to the need to identify pedagogical conditions for the formation of the studied quality. Pedagogical conditions for the formation of students readiness pedagogical universities in the leadership of vocal-choral collectives are presented. Pedagogical conditions are substantiated as a professional arrangement of situational aspects of vocal education that ensure the effective formation of the readiness of future teachers of musical art to the leadership of vocal-choral collectives of student young people thanks to the systematic development of the educational process during the phased sequence of the teacher, filled with the corresponding case of techniques, methods and forms, purposeful to practical work with a chorus of students. The main directions of further research of the declared scientific problem are highlighted.

Key words: vocal-choral preparation; future teachers of music; management competence; pedagogical conditions; readiness for the leadership of the artistic collective; communication; reflection.

**ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ФОРМИРОВАНИЯ ГОТОВНОСТИ
СТУДЕНТОВ ФАКУЛЬТЕТОВ ИСКУССТВ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ
УНИВЕРСИТЕТОВ К РУКОВОДСТВУ
ВОКАЛЬНО-ХОРОВЫМИ КОЛЛЕКТИВАМИ**

Гао Десян,

аспірант кафедри теорії і методики музичального образования,
хорового пєня и дирижирования факультета искусств
имени Анатолия Авдиевского
Национального педагогического университета
имени М. П. Драгоманова.
Киев, Украина.

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-6674-3611>
437497661@gg.com

Аннотация. В статье раскрыты особенности подготовки будущих учителей музыки в контексте современных задач художественного образования. Сосредоточено внимание на переориентации содержания вокально-хорового обучения студентов факультетов искусств педагогических университетов на принципах научного руководства творческим процессом. Проанализировано понятие «руководство» в логике теории управления, наложенной на исполнительско-творческое содержание деятельности руководителя вокально-хорового коллектива. В работе обращается внимание на основные факторы, влияющие на формирование готовности к руководству студентов: осуществление системного анализа, овладение приемами продуктивной коммуникации; оптимизация управленческих решений. Представлено авторское понимание понятия «готовность будущих учителей музыкального искусства к руководству вокально-хоровыми коллективами». Проведенный контент-анализ научных работ позволил обосновать необходимость выявления педагогических условий формирования исследуемого качества. Представлены педагогические условия формирования готовности студентов факультетов искусств педагогических университетов к руководству вокально-хоровыми коллективами. Педагогические условия обосновываются как профессиональное устройство ситуативных аспектов вокально-хорового обучения, обеспечивающих эффективное формирование готовности будущих учителей музыкального искусства к руководству вокально-хоровыми коллективами учащейся молодежи благодаря системному устройству учебного процесса в течение поэтапной последовательности действий педагога, наполненной соответствующим кейсом приемов, методов и форм, целенаправленным на практическую работу с хором студентов. Освещены основные направления дальнейших исследований заявленной научной проблемы.

Ключевые слова: вокально-хоровая подготовка; будущие учителя музыкального искусства; управленческая компетентность; педагогические условия; готовность к руководству художественным коллективом; коммуникация; рефлексия.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] I. A. Ziaziun, *Filosofia pedahohichnoi dii: monohrafiia*. Cherkasy, Ukraina:

Vyd. vid. ChNU imeni Bohdana Khmelnytskoho, 2008, 608 s.

- [2] V. H. Kremen, *Filosofiiia natsionalnoi idei. Liudyna. Osvita. Sotsium*. Kyiv, Ukraina: Hramota, 2007, 576 s.
- [3] A. V. Kozyr, *Profesiina maisternist uchyteliv muzyky: teoriia i praktyka formuvannia v systemi bahatorivnevoi osvity: monohrafiia*. Kyiv, Ukraina: NPU imeni M. Drahomanov, 2008, 378 s.
- [4] A. V. Semenova, *Slovnyk-dovidnyk z profesiinoi pedahohiky*. Odesa, Ukraina: Palmira, 2006, 221 s.
- [5] O. P. Rudnytska, *Pedahohika: zahalna ta mystetska*. Kyiv, Ukraina: Bohdan, 2002, 270 s.
- [6] Tsao Khunkai, «Muzychna synerhiia yak meta volovykh dii kerivnyka shkilnoho khoru», *Naukovi zapysky Kirovohradskoho derzh. ped. un-tu im. Volodymyra Vynnychenka. Serii: Pedahohichni nauky*, Vyp. 1.43, s. 215–219, 2016.
- [7] Khu Manli, «Pedahohichni umovy pidhotovky studentiv fakultetiv mystetstv pedahohichnykh universytetiv do kerivnytstva vokalnymy ansamblamy uchniv», *Suchasni problemy vykonavskoi pidhotovky vykladachiv mystetskykh dystsyplin*. Kherson, Ukraina: KhDU, 2016, s. 199–204.

*Стаття надійшла до редакції
06 квітня 2021 року*